

CSALÁDUNK

A SZEKSZÁRDI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG TÁJÉKOZTATÓJA

A kiengesztelődés „ostyája” szentestén

Egy kedves történet szerint, amikor a pásztorok hazamentek Betlehemből, végtelenül nagy csend és nyugalom borult a betlehemi istállóra. Egyszer csak megjelent ott egy kisfiú, aki tágrányílt szemekkel ijedten nézte Jézust a jászolban.

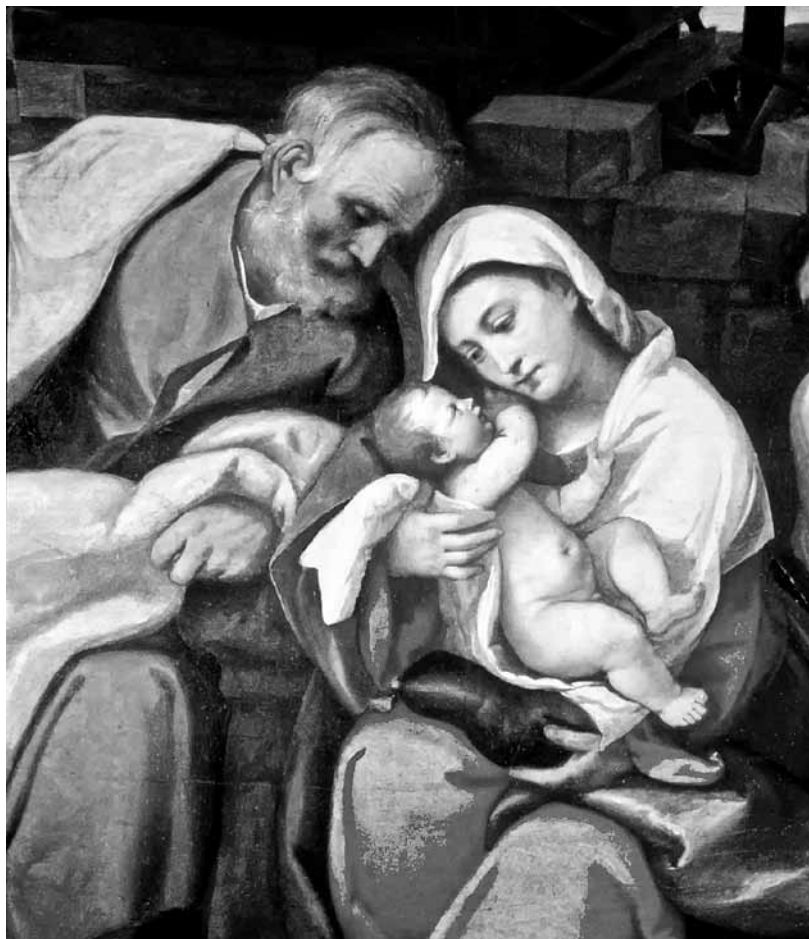
A kis Jézus megszólította: gyere közelebb, ne félj! Miért nem jössz közelebb? kérdezte a kis Jézus. Mert nem hoztam neked semmit – válaszolta a kisfiú. Pedig én szeretnék tőled ajándékot, – válaszolta a kis Jézus. Nagyon örülnék neki, ha tudnék neked valamit adni, – mondta kisfiú, és turkált a zsebeiben, ahol megtalálta kését. Elővette és Jézus felé nyújtotta: nézd ezt a kést neked, adom. Jézus így szólt: Tartsd meg a késedet, nekem más kell. Mi kellene neked? – kérdezte, a kisfiú. Három dolgot kérek tőled – mondta a kis Jézus.

Szeretném elkérni az utolsó rajzodat, amit rajzoltál. A kisfiú elpirult és azt mondta: de az egy nagyon ronda rajz, egyáltalán nem sikerült, olyanira, hogy senki nem akarta még megnézni sem. Éppen ezért kell nekem. Mindig hozd el nekem azt, ami másoknak nem tetszik, azt add nekem – kérte Jézus.

A másik, amit kérnék tőled, az a tányérod. De épp ma törtem össze – válaszolta a kisfiú. Éppen azért, hozd el nekem azt, ami széttört az életedben, hogy összeillesszem újból egészzé.

A harmadik dolog pedig az a válaszdod, amit válaszoltál a szüleid kérdésére, hogy hogy tört össze a tányér? A fiú elszomorodott, és azt mondta: Én azt mondtam nekik, hogy a tenyér véletlenül leesett az asztalról, pedig én magam tudva és akarva, mérgemben törtem össze. Ezt akartam tudni – mondta Jézus. Hozd el mindig nekem

az összes rosszat, amit teszel, arra neked nincs szükséged, én elveszem életedből a rosszat. Meg szeretnék örvendeztetni, és el szeretném venni a bűneidet. Mától kezdve minden nap jöhetsz hozzám, szólhatsz hozzám, én mindig meghallgatlak.

Igazából, ha ezt lefordítjuk a saját életünkre, akkor azt mondhatjuk, hogy Jézus kéri tőlünk mindazt a rosszat, amit elrontottunk az életünkben, amikor nem jól írtuk életünk vonalát. Odaadhatjuk neki, ha senki mást nem érdekel az elrontott életünk, öneki elmondhatjuk.

Ugyanúgy odaadhatjuk Jézusnak az eltört életünket, amikor nem a jó mellett döntöttünk, amikor jobban szeretjük

önmagunkat, esetleg valamelyik szenvedélyünket, mint a ránk bízottakat. Adjuk Jézusnak az életünket, aki össze akarja illeszteni azt, ami széttört benne.

A hazugságainkat is adjuk Jézusnak, lehet, hogy ártatlan kis hazugsággal indult, amikor valamit letagadtunk, és minden nap egyre jobban merültünk bele a hazugságainkba.

Ezeket, a hibáinkat, bűneinket Jézusnak adhatjuk, hisz ő azért jött el, és lett értünk emberré, hogy minket megszabadítson ezektől a bűneinktől, ha mi is meg akarunk szabadulni.

A rosszért, amit egymásnak okoztunk a családban, kérjünk bocsánatot családtagjainktól a szentestén, amikor a másik felé nyújtjuk a karácsonyi „ajándék-ostyánkat”, és a kölcsö-

nös kiengesztelődés jeleként letörünk egymás ostyájából egy darabot, jelezve, hogy kiengesztelődtünk egymással. Így alapozzuk meg a karácsony békéjét, örömét és szeretetét, hogy az ne csak egy napra szorítkozzék, hanem kitartson legalább a következő karácsonyig, hogy valóban legyen dicsőség az Istennek és béke a földön minden jóakarátú embernek. Ámen

LACI ATYA

A legfőbb nevelési eszköz a szeretet

Dr. Székely János püspök atya a gyereknevelésről

Advent időben háromnapos lelkigyakorlatot tartott egyházközségünkben dr. Székely János püspök atya. December 11. és 13. között az esti misék prédikációiban a hit, a remény és a szeretet gyertyáiról elmélkedett. Az alábbiakban azonban a péntek délutáni, pedagógusoknak tartott előadás részleteit olvashatjuk. A háromnapos lelkigyakorlaton elhangzottak és az itt olvasható elmélkedés teljes hanganyaga meghallgatható plébániánk honlapján: www.plebaniaszek-szard.hu.

A gyermek nem egy betolakodó a házaságban, nem egy idegen, hanem a szerelemnek egy nagyon természetes gyümölcse. Már biológiai szinten is a szeretet és az élet össze van kötve. Mi, keresztények azt gondoljuk, e mögött a Teremtő Isten szándéka van. Ő akarta azt, hogy minden élet szeretetből fakadjon. És nem is csak a fogantatása pillanatában, hanem később is. Egy kisgyerek sorsa mögött ott lehessen a szüleinek a szeretete. Ez legyen a bölcső, amiből az élete kinő és táplálkozik.

Amikor egy kisgyerek a világra születik, akkor az édesanya, a szülő azt éli át, hogy ezt a kicsi új életet nem én alkottam. Már azt sem tudtam megtervezni, hogy milyen lesz a haja, a szeme. Még kevésbé, hogy mit fog gondolni, mit fog érezni. Egy soha eddig nem létezett új ember született a világra, aki elindul a maga útján. Nyilván az ember közreműködik ebben, továbbadja az életet, de az életnek nem vagyunk alkotói, nem vagyunk urai. Az ember csak szolgája az életnek.

Ami akkor történik, amikor egy új ember a világra születik, az az ember erejét messze fölülmúlja. Az édesanya azt érzi, hogy a gyermekét kapta. Az élet Isten csodája. Ugyanakkor a szülő azt is érzi, hogy azt a kicsi életet Isten rám bízta, az én kezeimbe tette, Istennel együtt én fogom megalkotni.

Egy kicsi gyereknek a lelke olyan, mint a vaj: rendkívül alakítható. Olyan az élete, mint egy hófehér papír, amire a legelső legfontosabb szavakat a szülei, elsősorban az édesanyja fogja fölírni. Alig-alig van nagyobb dolog ennél. Egy kicsi életet elindí-

tani az útján sokkal nagyobb dolog, mint autókat tervezni vagy gyárakat igazgatni.

Annyi kincset elrejt az Úristen minden kicsi gyermekben, annyi szép tehetséget! Annyi lehetőség van minden emberen, aki a világra születik! De igen sok gyerek soha nem tudja azt meg igazából, hogy azt

a sok kincset, az életét mire kapta. Annyi mindenre tanítják manapság a gyerekeket. Angolra, számítógépek használatára, de arra, hogy mit is jelent embernek lenni, hogy miért legyen ő becsületes, nagylelkű; hogy hogyan lehet megőrizni egy házasságot szépnek megőrizni egy életen át; hogy hogyan nézzen majd szembe betegségekkel, szenvedéssel, kudarcokkal, halállal; hogy mit is jelent embernek lenni, arról nagyon sok gyerek szinte soha semmit nem hall.

A világnézetileg semleges nevelés – amit manapság annyira propagálnak – pontosan ezt az elemi táplálékot vonja el a gyerek lelkétől, amitől egy ember élete lendületet kapna, amitől megtanulhatna önzetlen, nagylelkű lenni, önmagán, a korlátain túllépni, az önzésén túllépni. Ezt a legegyszerűbb táplálékot vonják el a mai gyerekektől, fiataloktól igen gyakran.

Néhány nagyon banális állítást szeretnék mondani a gyereknevelésről. Az első ilyen állítás: A kisgyereket óvni kell. A nevelés egyik legfontosabb feladata az, hogy a gyerekekre az ember vigyázzon.

Egy tanulmány szerint Amerikában a mai gyerekek kicsi, koravén felnőtteknek néznek ki. Túlságosan hamar zúdul rá a gyerekekre a felnőtt világ minden boldogta-

lansága, zűrzavara. A szülők tönkremenő házasságaiból, az utána levő útkeresésből, a médiából áradó szennytől, erőszaktól. Egy kisgyerek addig tud önfeledten gyerek lenni, amíg hinni tud abban, hogy a jó győz, a szülei boldogok, a világ szép. Amint valami ezt a titokzatos magzatbur-

kot széthasítja, attól a gyerek menthetetlenül fölnő. A tanulmány azt mondja, hogy a modern társadalmunknak az egyik legnagyobb bűne az, hogy elvette a gyerekektől a gyerekkort, nem hagyjuk őket kisgyerekeknek lenni. A kisgyerek olyan, mint egy kicsi palánta, aminek még nagyon gyöngék a rügyei. Védeni kellene, hogy erősödhesen, hogy kisarjadjon. Manapság a gyerekeket sajnos túlságosan hamar kiteszik a hideg télbe. Igen gyakran a rügyek elfagynak, soha nem tudnak majd igazán kinyni. A kisgyereket

óvni kell a rossztól.

A gyereket szeretni kell. A legfőbb nevelési eszköz az a szeretet, amit az ember sugároz a gyerekek felé. Az ember nem annyira a szavakkal nevel, hanem a lényével. Amilyenek vagyunk, az sugárzik át a gyerekre. Jung, svájci pszichológus egyik túlpesszimista mondata szerint semmi nem hat jobban egy gyerekre, mint a szülője be nem teljesült élete. Egy kisgyerek ösztönösen megérzi azt, ahol a szülei, mondjuk az édesanyja kudarcot vallott. Ami görcs van az életében, ahol az élettereje, energiája elvérzik, a gyerek azt ösztönösen tudja. És ettől elkezd rettegni, hogy mi lehet ez, ami még az ő szüleinek sem sikerült. Én azért azt gondolom, hogy talán a jó is hat, sőt talán még nagyobb erővel. Egy nyitott gyerekre épp olyan nagy erővel hat a szülei jósága.

És a legalapvetőbb tapasztalat, ami egy kisgyerekekre hat, az a két szülő egymás iránti szeretete, a kapcsolatuk. Ez határozza meg egy otthon hangulatát. A gyerekek ez az első tapasztalata a világról és az életről. Erről másolja az összes többi későbbi tapasztalatát. Ha egy kisgyerek otthon azt tudja átélni, hogy dolgokat el lehet mondani, a másik megérti. Ha valami kicsit félre-

sikerült, az nem tragédia, túl tudunk rajta lépni, meg lehet bocsátani, tudunk rajta mosolyogni, azt látja, hogy a szülei boldogok. Akkor a gyerek azt érzi, hogy szép a világ, érdemes élni, kinyílik a lelke. Ha egy kisgyerek azt kénytelen otthon látni, hogy fölösleges akármit is mondani, a másik úgysem érti, itt minden a szőnyeg alá van söpörve, mindenkiben óriási görcsök vannak, a szülei boldogtalanok, a gyerek is begörcsöl, megijed.

Régi mondás, de nagyon igaz: Egy apa úgy szereti legjobban a gyerekeit, ha gyermekei anyját szereti, s egy anya úgy szereti legjobban a gyermekeit, ha gyermekei apját szereti. Egy szép házasság a legnagyobb ajándék a gyerekeknek.

Jó azon is elgondolkodni, hogy mi az, ami belőlünk megmarad, akkor, amikor már a gyerekek, unokák, tanítványok lehet, hogy egyetlen szavunkat sem tudják fölidézni. Mi az, ami belőlem megmarad, mi az, ami szavak nélkül is sugárzik. Idegesség, keserűség, zűrzavar, vagy esetleg remény, derű.

Legtöbb szülő szereti a gyereket, csak valahogy azt mégsem tudja közvetíteni felé. Campbell, egy amerikai családpszichológus könyvében azt írja, hogy három fő módja van annak, ahogyan a gyerek a szülő szeretetét érzi. Az első a tekinteten keresztül, az ember szemein keresztül. A kisbabának az első az, amikor lassanként fölismeri az édesanyja szeméit, és ez a szempár megnyugtatja. Később is az embernek rettentően fontos az, ami a másik arcából, szeméből felé sugárzik. Nagyon sok szeretetet lehet adni pusztán a tekintetünkkel. Nagyon sok gyerek azért is nem tud, nem szeret másoknak a szemébe néz-

ni, mert nagyon sok hamisságot olvasott ki a szülei szeméből. Amikor az anyuka azt mondja: „nagyon szeretlek!” és közben a gyerek érzi: „hagyj már békén! Most más szeretnék csinálni!”, nyilvánvalóan nem a szavaknak fog hinni, hanem a szülő lényének meg a tekintetének.

A második ilyen mód a simogatás vagy a testi érintés, ahogy a gyerekebe szinte fizikailag árad a szeretet. Még későbbi életkorban is egy gyereknek nagyon nagy igénye ez. Ha egy apa meg tudja azt tenni, hogy a kamasz gyerekével néha bunyózik egy kicsit, óriási élmény a gyerekek átélni, hogy az apja nem csak egy félelmetes távoli valaki, hanem egy megfogható ember.

A harmadik pedig a kitüntetett figyelem. Nagyon fontos, hogy a családban mindennap legyen olyan pillanat, lehetőleg minél több, amikor a gyerek érzi, hogy csönd van, és rá figyelnek. Százszázalékosan a szülő rá figyel. Produkálhatja magát, viccet mesélhet, hozhatja a kis rajzát, amikor érezheti, hogy ő a legfontosabb. Rengeteget tud a gyerek sérülni, hogyha ezt újra és újra kéri és soha nem kapja meg.

Pár szó a fegyelmezésről. Manapság különösen nehéz a gyerekeket fegyelmezni. Nem a szavainkkal fegyelmezünk, hanem mindenk előtt a lényünkkel. Ha a felnőtt ember életében rend van, ha vannak eszményei, vannak dolgok, amiért ő is lemond, akkor a gyerek elfogadja, hogy ahogyan a szülő betartja a felnőtt élet szabályait, akkor ő is elfogadja, és a gyerek élet szabályait próbálja betartani.

Általánosabb értelemben kellene, hogy rend legyen egy társadalomban, hogy a gyerek érezze azt, hogy itt vannak eszmények, értékek, amit az idősebb generáció

képvisel és szeretne átadni, amit nagyjából mindenki elfogad, mindenki igyekszik eszerint élni, a rossz tetteknek vannak következményei, a gazembert nem nevezzük hősnek. Tehát, ha a társadalomban rend van, akkor lehet a gyerekeket ebbe a rendbe belenevelni.

A mai nyugati kultúrának ez a nevelési csődje, ami sokféle módon kezd egyre tragikusabb méreteket ölteni, az leginkább abból fakad, hogy nincs rend. A felnőttek világában nincs rend. Nincsenek világos erkölcsi eszmények, amit az emberek értéknek tartanak. Ki ezt gondolja, ki azt gondolja, igazság nincs, vélemények vannak, a másságot tolerálni kell. A világos erkölcsi elvek összeomlottak. És nyilván a gyerekeket sem tudjuk semmi fajta rendbe ilyen módon bevezetni.

Nevelni – azt is jelenti, a gyerekeknek gyökereket adni és szárnyakat adni. Megismertetni a múltjával, a történelmével, a hazájával, az őseivel, hogy ismerje a nagyszüleit, a dédszüleit. És szárnyakat, eszményeket adni, amik őt emelik. Gondolkodjunk el tehát azon, hogyan neveltem a rám bízott gyerekeket, ki-ki a saját gyereket, unokáját. Tudom-e, hogy milyen óriási ajándék a gyermek? Tudom-e, hogy milyen óriási felelősség? Mi az, ami belőlem sugárzik szavak nélkül is? Tudok-e bátran korlátokat is állítani a gyerekeknek, bátran irányítani őt? Tudok-e bátran irányt mutatni? Tudok-e neki gyökereket és szárnyakat adni?

LEJEGYEZTE: VISONTAI L.

Második kö:

A gyónás egy szentség, egy szenttel való találkozás

Szabó Oszkár atya elmélkedése a gyónásról

Elhangzott a szekszárdi Medjugorje napon, 2009. október 10-én. Amikor Bacsmai atya fölötté nekem telefonon a kérdést, hogy eljönnék-e erre a programra és melyik kőről szeretnék elmélkedést tartani, akkor én egyből a gyónást választottam.

A Szűzanya a havonkénti szentgyónást kéri, és erre buzdít bennünket. Ennek két oka van. Az egyik az, hogy én nagyon szeretek gyóntatni. A másik pedig, hogy a túloldalt is ismerem és vannak jó gyónásaim is. A gyónással mint hívő én magam is hol küszködök, hol pedig könnyebben megy.

Medjugorjében különösen öröm mind a kettő. Amikor ott voltam, papként is kerestem a magyar feliratot, mert idegen nyelven nem tudok olyan jól. Örültem, hogy vannak magyarok is és be lehet ülni és lehet gyóntatni. Jó érzés az, hogy az emberek másfajta csatornákon keresztül megérik azt, hogy az ég és a föld összeér és szeretnének az Istenhez közeledni, vagy érzik, hogy az Isten közeledik feléjük. Ezzel a lelkiülettel mennek be ott gyónni. Akkor egészen más a gyónásnak a légköre.

Ez fordítva is igaz. Az egyik legszebb gyónásom is Medjugorjében volt, nem

sokkal az édesapám halála után. Amikor mint sok gyászoló, én is úgy voltam, hogy vajon mindent megadtam-e neki, mit lehetett volna többet, vagy jobbat, mert az ember lelkiismeret-furdalást érez. Istennek hála, pont egy olyan papot találtam, aki nem volt elég fáradt, aki ráadásul ismert, és aki tényleg az irgalmas, együttérző, szeretetteljes Jézust közvetítette nekem. És hát ez egy jó gyónás volt.

A Szűzanya azt szeretné, hogy a gyónásaink havonta legyenek. Ennek az is az oka, hogy az Istennel való kapcsolatban szükség van arra, hogy az embernek le-

gyenek mélyebb találkozásai az Istennel. Ennek egy különleges szentségi formája a szentgyónás. Ez egy óriási ajándék!

Nagyon nyitott világban élünk, nagyon sokféle emberrel találkozunk, és olyan természetesnek vesszük azt, hogy nálunk van szentgyónás, gyónási lehetőség. Itt Szekszárdon is természetesnek vesszük, hogy mise közben van gyónási lehetőség. De na-

gyon sok ember, aki nem katolikus, az nem tud gyónni. És nagyon sok katolikus van, aki gyónni szeretne, de nem tud, mert nincsen pap, vagy csak ritkán jön. Azaz áldozatokba kerül sokszor a katolikusoknak is, hogy egyáltalán gyónhassanak.

Benne van az ember kis agyában, hogy „hát lehet gyónni” és nem igazán fogjuk föl, hogy micsoda lehetőség a szentgyónásban találkozni különleges, szentségi módon Jézus Krisztussal.

Az is baj lehet, ha az ember valami nagyon mély sebet szerez gyónás közben. Gyerekkoromban volt egy nagyon szigorú plébánosom, hát az nagyon szigorú volt. Amikor bementem gyónni hozzá, én nagyban mondtam a bűneimet, és akkor egyszer csak rám nézett: „Ez így nem mehet tovább!” Mondom: „Istenem! Most érvénytelen ez a gyónás?” Az ember félt bemenni a gyóntatószékbe. És ha ezek a sebek nem gyógyulnak be, hogy volt egy rossz gyónása, amikor a pap nem Jézus Krisztust képviselte legalábbis külső mi voltában, az nagyon rossz érzés lehet.

Az mondja Jézus: „Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek”. Jézus soha nem követett el bűnt. Azt írja a Szentírás, hogy időnként elment imádkozni. És biztos, hogy a kétségeit, a reményeit, a félelmeit, tehát teljes önmagát odaadta a Mennyei Atyának. A szentgyónás az nem az, hogy most én bűnjegyzéket tolok oda az Isten elé, meg a kudarcjegyzékeket, ha-

nem odarakom magamat, ahogy vagyok a félelmeimmel, a gyengeségeimmel, a tehetetlenségeimmel együtt. És ott, a szentgyónásban Jézus nem csupán egy erkölcsi javító, aki a bűnöket, erényeket, hibákat javíttatja, hanem egyszerre orvos és betegtárs. Ott a megfeszített Jézus Krisztus van jelen, aki szolidáris velem és egyben a föltámadt Jézus Krisztus, aki a föltámadást

akarja nekem adni. „Most te valamilyen értelemben halott vagy, tehetetlen vagy. Megértem. Mindent érzek, amit érzel, és tudok, amit tudsz, és én föltámasztani szeretnék téged.”

A Szűzanya egy medjugorjei jelenésekor ezt mondta: „Gyermekeim! Nem tudjátok megvalósítani a békét, ha nem vagytok békében Jézussal. Ezért hívlak benneteket a szentgyónásra.” Tehát béke legyen a szívünkben. De nem olyan belső béke, hogy: „Meggyóntam!” nem olyan belső béke, hogy: „Jó vagyok!”, hanem olyan belső béke, hogy Jézussal vagyok békében, és az ő békéje van bennem, tehát az Atyával való kapcsolatom az jó.

Azt mondja Jézus: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat”. Az a baj, hogy magunkat sem szeretjük, vagy nem jól, helytelen önszeretettel. Minden bűnből jót akarunk magunknak. Valamilyen módon az jó. Persze a gyümölcsnek is jó íze volt. Azt senki nem mondta, hogy az nem jó. De nem jól akarunk jót magunknak, vagy egyszerűen nem szeretjük magunkat. Nem tudunk megbocsátani magunknak. Nem hisszük el magunkról, hogy jók lehetünk, hogy képesek lehetünk arra, hogy kövessük Jézust. És akkor kevesebb is beérjük, nem szeretjük magunkat és nem jelent örömet a szentgyónás, mert nem hiszem el, hogy Isten megbocsátott, vagy magamnak nem tudok megbocsátani, magamban

nem tudok békét teremteni. És ez a belső békétlenség megy tovább az Isten- és emberkapcsolatban.

Én nagyon szeretek gyóntatni. Amikor bejön valaki gyónni, akkor mindig két dolog kérek Istentől. Az egyik az, hogy felejtsem el. Tehát, ha jönnek ilyen havi gyónók, és azt mondják: „Atya! Tudja, megint az van...” Fogalmam sincs, hogy mi van. Ezt úgy kértem a Jóistentől és remélem, nem veszi vissza. Nyugodtan bekapcsolom a lámpát, hogy lássam is a gyónót és beszélgetek vele. Van, hogy barátom gyónik nálam, és nem emlékszem, hogy mit gyónt. Tehát ez nagyon jó dolog.

A másik dolog pedig az, hogy amikor bejön egy gyónó, próbálom megérteni őt. „Mit tehetek érted?” Az Isten is így közelít valahogy az emberhez: „Mit tehetek érted?” És hát segíteni akarok, amennyire lehet.

Amikor pedig a túloldalon van az ember, akkor az a legfontosabb, hogy ne a papnak gyónjunk, hanem az Istennek. Ennekem a túloldalról nézve az a legjobb gyónásom, amikor levegőnek néznek. Bejön, nagyon mélyen kitárja magát Isten előtt, és utána persze nagyon nagy tisztelettel és kíváncsisággal kérdezi, hogy esetleg én milyen lelki tanácsot tudok adni, mert az egyébként nem annyira fontos, mert ő az Isten irgalmaért és bocsánataért jött, s utána lehajtja fejét és fogadja Isten bocsánatát.

A túloldalról nézve a legjobb gyónásaim is ilyenek, amikor – mint ahogy Medjugorjében megvan a kegyelmi háttér – az ember Istennel már jól van, Istenhez akar menni. Akkor, hogy milyen a gyóntatószék, vagy melyik pap van benn, az már nem annyira fontos. Az Isten fontos, aki ott van.

Néhány dologra fölhívnám a figyelmet, amik azért veszélyek. Sokszor a gyónás tolódhat. A dolog, már úgy érezzük, nem is aktuális. El is felejtjük. Aztán az is gond lehet, hogy az ember szégyelli a bűneit. De elsősorban ne a pap előtt szégyelljem, hanem Isten előtt. „Istenem! Én nagyon sajnálom, hogy ezt veled csináltam...” Ez egy jó szégyen.

Van, aki azt mondja: „Nem elég otthon magamban megbánni? Minek kell elmenni gyónni? Mindennap tartok lelkiismeret-vizsgálatot, megbánom otthon. Hát akkor minek az egész szentgyónás?” Néhány dolgot mondanék erről.

Amikor a feloldozást adja Jézus, akkor kereszt alakban áldást is ad a pap. „Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.” Ez azért van, mert előtte a bűnbánati imában mi elmondjuk, hogy „a jóra törekszem” és ezt mi nem tudjuk megcsinálni. Jézus ezt

mondta: „Nálam nélkül semmit sem tehettek.” És ezért a feloldozás pillanatában áldást is kapunk a paptól, hogy azokat a segítő kegyelmeket kapjuk Istentől, hogy képesek legyünk megtenni. Mert különben magamat csapom be.

A pap nem csupán Isten nevében bocsát meg, hanem az egyház közössége nevében is. Minden bűnünk közösségi, mert kihatással van a környezetemre. Kárt okozok az egyháznak és a kapcsolataimnak is. Amikor a pap a feloldozást adja, akkor a közösség nevében is bocsánatot ad. A gyónás egy szentség, egy szenttel való találkozás. Ahogy az ember mondja a szentmisén: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj...” úgy bennem kell, hogy legyen a hódolat, az alázat az Isten felé, és annál jobban tud hatni rám a kegyelem. És aki magázza magát, azt felemeli az Isten.

Segít a havonkénti gyónásban, hogy ugye Jézus belelát az emberekbe. Mindent tud rólam – még egy mondatot sem mondtam –, de ez nem azt jelenti, hogy csak a bűneimet. Tehát hogy mennyire részletes az én szentgyónásom, amellet az azt is tudni kell, hogy Jézus ott a szeretet szemével néz engem, és sokkal részletesebben tudja rólam a jót. És a bűneimet is úgy nézi, hogy „Azok a te bűneid! A bűneidet nem szeretem. De téged szeretlek.”

Havonként gyónni annak hatása miatt is lehet. Istenem, szükségem van arra, hogy bennem nagyobb béke legyen, vagy kiengesztelődjek veled, vagy töltődjek a szentgyónásból, mert ez ki fog hatni a környezetemre. Lehet az emberek miatt gyónni. Tehát nem önmagamért, hanem hogy jobb legyen körülöttem az élet. Ha én úgy érzem, hogy Isten eszköze vagyok,

akkor „azért gyónok, Istenem, hogy te engem jobban tudjál használni.” Az emberekért, hogy jobb legyen ez a világ, azért is be kell, hogy menjek a gyóntatószékbe.

Végül egy üzenettel szeretném zárni, és egyébként mindenkit biztatok az Isteni Irgalmasság Rózsafüzérének az imádkozására. Az is a lelkiületet erősítheti bennünk a gyónás felé és hogy Jézus szenved minden bűnünkben, és még akkor is, mikor éppen a gyónás nehézségeivel küszködünk. „Ma arra hívlak benneteket, készüljétek Jézus jövetelére. Különösen a szíveteket készítsetek fel, hadd legyen a szentgyónás megtérésetek első lépése, és aztán drága gyermekek, döntsetek az életszentség mellett. Dicsérettessék a Jézus Krisztus!

LEJEGYEZTE: VISONTAI L.

Ünnepi zárószentmise Pécsen

November 28-án zarándokútra indultunk Pécsre, ahol ünnepi szentmisével zárult a millenniumi esztendő. Időben érkezünk, így Laci atya nagyon szép szentségimádá-

si elmélkedése jó ráhangolódást adott a lelki épülésre és a szertartáson való részvételre.

A hálaadó szentmisét Paskai László nyugalmazott bíboros mutatta be az egyházmegye papjainak és a bazilikában szép számmal jelenlevő híveknek.

Ezen a szentmisén hangzott el először a misepályázat harmadik helyezettjének kompozíciója, amely a szentmise ünnepélyességét még jobban emelte. A szentmise

végén Mayer Mihály püspök atya emlék-kötéblálat adott át az egyházközségek képviselőinek. Utána alkalm volt az együtt ünneplők-

nek megtekinteni a csodálatosan impozáns Bazilikát, az Ókeresztény sírkamrát, a püspöki kertet és a Kötárat.

Úgy gondolom, többünk nevében írhatom, hogy ez a nap méltó befejezése volt a jubileumi évnek és hitben, reményben, szeretetben megerősödve várhatjuk a következő évezredet.

SUDÁR SAROLTA

Advent – Rorate

Keresztelő Szt. János „jövendölése” „A pusztába kiáltónak szava: Készítsétek az Úr útját, egyengessétek ösvényeit.” Advent a várakozás ideje. „Rorate”, hajnali misék, Jézus Krisztus születését várjuk, a keresztény ember magába száll, bűnbánatot tart, imádkozik és böjtöl. Advent idején testileg-lelkileg felkészülve várjuk a szent Karácsonyt. Ha valaki vendéget vár, készül, takarít, mos, rendet csinál a szíves vendég fogadására.

A bukovinai Hadikfalván a székelyek vallásos, őstől örökölt szent hagyomány szerint főleg lélekben készültek karácsony-

ra. Áldozatot hoztak, reggel 5-kor keltek és készültek a hajnali misére, ami reggel 6-kor kezdődött. A reggelek nagyon hidegek voltak, mínusz 20-25 fok. Egy gyermeknek ez volt az igazi áldozat. Sokszor térdig érő hóban, sötétben mentek, csak a hó és a kijáró viharlámpa világított. E sorok írója, a '40-es évek elején, 10 évesen már ministrált. A káplán a hittanórán biztatott, aki rendszeresen jár a hajnali misékre, a karácsonyi ünnepeken ministrálni fog. Édesanyám úgyszintén mondogatta: Kell menni, mert aztán a Jézus hoz valamit. A család együtt ment. A templomban kb.

800–1000 ember fért el, csak a kóruson százan. Tehát az akkori szokás szerint az egész falu népe, idősek, középkorúak, gyerekek mind-mind szorgalmasan, hitükben meggyőződve, magukat nem kímélve, igazán áldozatot hoztak abban a nagy „farkasordító” hidegben.

Ahogy említettem, mindig ministrál-

tam, persze jól fel voltunk öltözve a hideg ellen. A templomban is nagyon hideg volt, mert amikor mise közben vittem a kis kancsócskákban a vizet meg a bort, a víz be volt fagyva. A miséző pap a kezével be-törte a jeget és úgy öntötte a kehelybe.

Áldozathozatal: egy gyermeknek a korán kelés, a nagyon hideg és a nagy hóban

gyalog megtett kb. 1 km. Ezek voltak a sokat szenvedett Bukovinai székelyek, akik hitüket megvallva, gyakorolva, Isten akaratában megnyugodva éltek a messze idegenben, idegen elnyomás alatt... 1941-ig.

ANTAL BÉLA

O. Henry: Háromkirályok imádása

Egy dollár nyolcvanhét cent. Ez minden vagyon. És ebből is hatvan cent csupa pennyben. Egy- meg kétpennynként rakosgatta félre, úgyhogy már retteggett tőle a fűszeres, a zöldséges meg a hentes, ha belépett a boltba – neki meg égett az arca szégyenében, mert érezte, hogy magukban fukarnak tartják a kicsinyes alkudozása miatt. Della háromszor is megszámlálta. Egy dollár nyolcvanhét cent. És holnap karácsony napja.

Most már világos, nem tehet egyebet, mint hogy lehuppan a kopott díványra, és jól kibőgi magát. Della ezt valóban meg is tette. Ami azt a filozófiai megállapítást váltja ki az emberből, hogy az élet csak zokogásból, szipogásból meg mosolygásból áll, de főként szipogásból.

Míg a ház asszonya a zokogás első stádiumából fokozatosan a másodikba csendesül, nézzünk körül az otthonában. Bútorozott szoba, heti bére nyolc dollár. Koldustanyának éppen nem mondható, de a kolduska-taszteren dolgozó közegek bizony könnyen rásüthetnék ezt a minősítést.

Lent a lépcsőházban van egy levélszekrény, amelybe nem fér be a levél, egy vilánycsengő, amelyből a látogató egyetlen hangot sem bír kicsikarni, valamint egy névjegy a következő névvel: – Mr. James Dillingham Young–.

A Dillingham név kiírása még a jómódnak abból az idejéből származik, amikor viselőjének heti harminc dollár volt a fizetése. Most, hogy jövedelme húsz dollárra zsugorodott, a Dillingham név betűi is annyira elmosódtak, mintha feltett szándékuk volna, hogy egyetlen szerény és igénytelen D-vé húzódjanak össze. Amikor azonban Mr. James Dillingham Young hazajön, és belép a lakásba, Mrs. Dillingham Young, a felesége, akit Della néven már bemutatunk az olvasónak, csak Jimnek szólítja, és a nyakába borul. Ez pedig igen jó dolog.

Della kibőgte magát, aztán a púderpamaccsal eltüntette arcáról a sírás nyomait. Az ablakhoz állt, és szomorúan kitekintett; a kilátás egy szürke macskára nyílt: a macska a szürke udvar szürke fala alatt sétált. Holnap lesz karácsony napja, s neki összesen 1,87 dollárja van Jim ajándékára. Hónapok óta félrerak minden pennyt, s ez az eredmény. Heti húsz dollárból nem futja sokra.

A kiadások nagyobbak, mint számította. Ez örökösén így van. 1,87 dollárja van mindössze, ennyiből vehet Jimnek ajándékot. Az ő Jimjének. Pedig hány boldog órát töltött azzal, hogy kitervelte, mi szépet vegyen neki. Valami finom, különleges, igazán értékes holmit – ami egy icipicit méltó a megtiszteltetésre, hogy Jim tulajdona legyen.

A szoba két ablaka között volt egy állótükör. Az olvasó talán látott már állótükröt nyolcdolláros bútorozott szobákban. Ha egy nagyon sovány s igen fűrgé mozgású személy nézi benne hosszanti irányú csíkos, gyors egymásutánban megjelenő tükörképét, többé-kevésbé pontos fogalmat alkot magának a külsejéről. Minthogy Della karcsú volt, megtanulta, hogyan kell megnéznie magát a tükörben.

Egyszer csak elperdült az ablaktól, s a tükör elé állt. A szeme ugyan ragyogott, de az arca húsz másodperc leforgása alatt egészen elszíntelenedett. Gyors mozdulatokkal kibontotta a haját a tükör előtt, s teljes hosszában leengedte.

James Dillingham Youngéknak összesen két kincsük volt: ropant büszkék voltak rájuk mind a ketten. Az egyik: Jim aranyórája, amely még az apjától maradt rá. Ő is az apjától örökölte. A másik Della haja. Ha Sába királynőjének történetesen a szellőztetőaknával szemben volna a lakosztálya, holtbiztos, hogy Della hajmosás után az ablakon lógatná ki a haját, csakis azért, hogy lepipálja Ófelsége ékszerreit. S ha Salamon király lenne náluk a házmester, s kincsei az alagsorban lennének felhalmozva. Jim mindig megnézné az óráját, valahányszor elmenne mellette, csakis azért, hogy az öreg a szakállát tépje irigységében.

Mint mondtam, Della leeresztette gyönyörű haját: térden alul ért csillogó, hullámzó, rőt barna hajzuhatag, s mint valami palást, beburkolta egész alakját. Aztán gyorsan, idegesen megint feltűzte fűrtjeit. A keze közben tétovázva megállt egy percre, s egy-két könnyecsepp gördült le a szeméből a kopott piros szőnyegre.

Magára kapta elnyútt barna kabátját, felvette a régi barna kalapját. Perdült egyet, s a szeme még mindig csillogott, amikor kiroppent az ajtón, s lefutott a lépcsőn, ki az utcára.

Meg sem állt, míg egy cégtábla elé nem ért, amelyen ez volt látható: – Madame Sofronie. Vendéghaj nagy választékban. – Della felrohant az emeletre, majd pihegve megállt, hogy összeszedje az erejét.

A Madame magas, sápadt, rideg asszony volt, külseje rácsáfolt szép nevére.

– Megveszi a hajamat? – kérdezte Della.

– Attól függ – mondta az asszony. – Vegye le a kalapját, hadd látom, milyen.

Della vállán leomlott a barna hajzuhatag.

– Húsz dollár – mondta az asszony, szakértő mozdulattal megemelve a nehéz fűrtököt.

– Adja ide a pénzt, de gyorsan – mondta Della.

Rózsaszín lepkeszárnyon repült el a következő két óra. Della végigjárta az áruházakat. Ajándékot keresett Jimnek.

Nagy sokára talált is valamit; mint-ha egyenesen Jim számára készült volna, csakis neki, és senki másnak. Átkutatta az áruházak egész készletét, de egyikben sem talált hozzá hasonlót. Platina óralánc volt, mintázata nemesen egyszerű, értékét csupán az anyaga hirdette, s nem holmi cikornyás, talmi minta – bár ilyen egyszerű volna minden, ami jó! A lánc valóban méltó volt az Órához. Mihelyt Della meglátta, rögtön tudta, hogy ezt pedig Jim fogja viselni. Olyan ez a lánc, mint a férje. Szerénységgel párosult nemesség, ez az, ami Jimre és a lánca egyaránt jellemző.

Huszonegy dollárt kértek érte, s Dellának nyolcvanhét cent maradt a zsebében, mikor hazasietett. Ennek az óraláncnak a birtokában Jim most már bizvást megnézheti bármely társaságban, mennyi az idő. A pompás órára ugyanis ez ideig olykor csak lopva pillanthatott, mert lánc helyett csupán egy ócska borszjira volt felerősítve.

Hazatérve Della mámoros örömen némileg fölülkerekedett az óvatos, józan megfontolás. Elővette a sütővasat, meggyújtotta a gázt, s hozzálátott, hogy helyrehozza a nagylelkűséggel párosult szerelem romlását. Márpedig, kedves barátaim, az efféle romlást helyrehozni minden esetben ropantul nehéz feladat, mondhatni óriási feladat.

Negyven perc múlva Della fejére apró, tömött fűrtöcskék simultak: egészen olyan lett, mint egy huncut iskolás fiú. Della hosz-

szan, gondosan, kritikus szemmel szemléltette tükörképét.

– Ha Jim menten meg nem öl, ahogy meglát – gondolta magában –, akkor biztosan azt mondja majd, hogy olyan vagyok, mint egy Coney Island-i kőristalány. De mihez kezdtem volna egy dollár nyolcvanhét centtel?

Hét órára kész volt a kávé, a hirtelen sült borjúszeletekhez pedig a kályha szélén állt a forró serpenyő.

Jim pontosan járt haza. Della a markában szorított óraláncsal az asztal sarkán ült, az ajtó mellett, amelyen a férje majd belép. Aztán egyszerre csak meghallotta Jim lépéseit a lépcsőházban, lent az első emeleten, s erre hirtelen elsápadt. Della gyakran fohászodott magában egészen egyszerű, mindennapi dolgokért, s most azt rebegte: Édes Istenem, add, hogy Jim így is szépnek találjon!

Kinyílt az ajtó, Jim belépett, s az ajtót betette maga mögött. Sovány, magas, az arca komoly. Szegény fiú, mindössze huszonkét éves, és már családfenntartó. Új felöltőre lett volna szüksége és nem volt kesztyűje.

Jim megállt az ajtónál, mozdulatlanul, mint a vizsla, mikor fúrjet szimatol. Dellára szegezte tekintetét, de az asszonyka nem tudott kiolvasni a szeméből semmit, és megrettent. Jim pillantásában nem volt sem harag, sem meglepődés, sem rosszallás, sem iszonyat, sem valamilyen más érzés, amelyre Della felkészült. Jim csak bámult rá me-reven, furcsa, kifejezéstelen arccal.

Della leugrott az asztalról, és elébe állt.

– Jim drágám – kiáltotta –, ne nézz így rám! Levágtam a hajamat, és eladtam. Itt a karácsony, és nem akartam, hogy úgy műljon el, hogy meg ne ajándékozzalak. A hajam majd kinő megint, mondd, ugye, nem haragszol? Muszáj volt megtennem. Az én hajam nagyon gyorsan nő. Szólalj hát meg, Jim, mondd, hogy: Boldog karácsonyi ünnepeket!, és örüljünk egymásnak. Ha tudnád, milyen szép, milyen gyönyörű ajándékot vettem neked!

– Levágtad a hajad? – kérdezte Jim nehezen forgó nyelvvel, mintha a legkeményebb szellemi megerőltetéssel sem bírta volna ezt a nyilvánvaló lényt megérteni.

– Levágtam és eladtam – mondta Della.

– Hát így már nem tetszem neked? Pedig az vagyok, aki voltam, a hajam nélkül is, nem igaz?

Jim furcsán körüljárta tekintetét a szobában.

– Azt mondd, nincs meg a hajad? – szóló szinte bárgyú arccal.

– Hát aztán – válaszolt Della. – Mondom, hogy eladtam. Volt, nincs, vége. Karácsonyeste van, kisfiam. S most légy kedves hozzám, hiszen miattad vágtam le. A hajamat szálanként megszámozhatták – folytatta az asszonyka, hirtelen elkomolyodva, édes-melegen –, de ki méri fel, hogy én téged mennyire szeretlek?!

Süthetem már a húst, Jim?

Jim hamar magához tért különös révületéből. Karjába kapta asszonykáját. S mi most tíz másodpercre fordítsuk el tapintatosan a tekintetünket, vegyük figyelmesen szemügyre valamely jelentéktelen tárgyat a szobában. Heti nyolc dollár vagy évi egymillió – hát nem mindegy? A matematikusok vagy más okos emberek bizonyára helytelenül válaszolnák meg ezt a kérdést. A három napkeleti bölc értékes ajándékokat hozott, de ilyen kincs nem volt a kincseik között. A továbbiakban majd fény derül e homályos célzásra.

Jim kihúzott a zsebéből egy csomagot, s az asztalra dobta.

– Nehogy félreérts, Dell – mondta. – Felelőlem levághatod, leborotválhatod vagy megmoshatod a hajad, attól még én éppúgy foglak szeretni. De bontsd csak ki ezt a csomagot, és tüstént meglátod, miért voltam úgy oda az első pillanatban.

A fürgé fehér ujjak sietve letépték a spárgát meg a papírt. Aztán elragadtatott örömsikoly hangzott fel, majd sajnos nőies hirtelenséggel keserves zokogás és jajveszékélés, úgyhogy a ház urának minden rendelkezésre álló eszközt latba kellett vetnie, hogy megvigasztalja az asszonyát.

A csomag ugyanis a Fésűket tartalmazta, azt a fésűkészletet, amely már régóta Della csodálatának tárgya volt, egy Broadwayi üzlet kirakatában. Gyönyörű fésűk voltak, tiszta teknőcből, a szélük ékkövel kirakva, pontosan az az árnyalat, amely az ő hajdani szép hajához illett volna. A fésűk sokba kerültek, Della szíve mégis majd elepedt értük,

pedig semmi reménye sem volt rá, hogy ez a készlet valaha is az övé legyen. S íme, most mégis az övé lett, s az áhított ékességénél is gyönyörűbb hajfonat nincs többé!

Della kebléhez szorította a fésűket, s végre mégis ráemelte tekintetét a férjére. Könnyben úszó szemmel, mosolyogva mondta:

– Az én hajam ám nagyon gyorsan nő!

Aztán mintegy leperzselt szőrű kismacska, hirtelen felszökött, s felkiáltott:

– Jaj!

Jim még nem látta az ő ajándékát. Della mohó várakozással nyújtotta felé a nyitott tenyerén. A tompa fényű nemesfém szikrázva csillant meg az asszonyka szenvedélyes szerelmének fényében.

– Ugye, csodálatos ez a lánc, Jim? Bejártam érte az egész várost. No, most aztán napjában százszor is megnézheted, mennyi az idő. Add csak ide az órát, hadd lássam, milyen rajta.

De Jim ahelyett, hogy engedelmeskedett volna, ledőlt a díványra, kezét a tarkója alá tette, és csak mosolygott.

– Della – mondta –, rakjuk el a karácsonyi ajándékokat, őrizzük csak egyelőre a szekrényben. Túlságosan szépek, semhogy pillanatnyilag használhassuk őket. Eladtam az órát, abból vettem neked a fésűket. Süsd ki azt a húst, kérlek.

A háromkirályok, akik ajándékokat hoztak a jászolban fekvő kisdednek, mint tudjuk, bölcsek voltak, nagyon bölcsek. Ők találták ki a karácsonyi ajándékozás szép szokását. S minthogy bölcsek voltak, bölcsesség volt bizonyára az ajándékaikban is; nyilván minden ajándékuk különleges ajándék volt, ki lehetett cserélni, ha történetesen más is ugyanazt hozta volna. Én itt bárdolatlan szavakkal egy jelentéktelen történetet mondtam el két bolondos gyerekről, akik hónaposzobában laktak, s balga módon feláldozták egymásért legdrágább kincseiket. Befejezésül hadd mondjam meg mégis napjaink bölcseinek, hogy minden ajándékozó közül ők ketten voltak a legbölcsebbek. Az ilyenek a legbölcsebbek mindazok közül, akik ajándékokat adnak, és akiket megajándékoznak. Mindenütt ők a legbölcsebbek. Bizony mondom, ők a napkeleti királyok.

*Kegyelmekben gazdag, áldott Karácsonyt
és hittel megélt
boldog újesztendőt kívánunk!*

Ministránsok beöltözése

Ádvent harmadik vasárnapján négy harmadikos fiú öltözött be ministráns ruhába: Szabó Márk, Szabó Máté, Kirsch Kristóf, Török Bálint. A nagyobbak cingulust kaptak: Jeremiás Vilmos, Almási István és Kiss Norbert. Gratulálunk és sok-sok szép szolgálót kívánunk!

A belvárosi plébánia hírei

2009. október 1 – december 31-ig

Megkereszteltek:

Heim Kata
Végh Zoltán

Meghaltak:

özv. Németh Istvánné (Baka Erzsébet)
Koncz Jenőné (Füzi Julianna)
Balogh Károlyné (Bencze Emma)
Farkas Józsefné (Kovács Rozália)
Maczák Ferenc
dr. Turcsán István
Haraszi Ferenc
Huth József
Tomp Gyula
Husek Rezső
Horváth Jánosné (Sántos Emília)
Szabó Gyuláné (Simcsik Mária)
Nagy József
özv. Horváth Jánosné (Halmai Erzsébet)
özv. Klézli Jánosné (Müller Éva)
Augusztinovics Márta
Schüller Károlyné (Kassai Anna Magdolna)

Szent Miklós eljött közénk!

Ádvent második vasárnapján még éppen időben, a szentmise végére megérkezett Szent Miklós püspök. Mint minden évben, így az idén is megajándékozta a legkisebbek.

Az Újvárosi Plébánia hírei

2009. szeptember végétől – december közepéig

Megkereszteltek:

Streicher Péter Ferenc
Jakab Krisztián
Bali Boglárka Zsuzsanna
Bíró Botond
Savanya Mihály Gergő
Vankó Lóránt Albert
Vankó Dániel István
Köröstyös Adrienn Szonja
Béda Csaba

Megesküdtek:

Tamási Balázs – Klem Rita

Meghaltak:

Rubint János
Turcsik Györgyné
Straubinger Ferencné
Ifj. Haraszi Ferenc
Tömpe László
Weigand Ádám
Márkus Gyuláné

Ökumenikus imahét

Január 18-23.

Hétfő: Belvárosi templom
Kedd: Református templom
Szerda: Újvárosi templom
Csütörtök: metodista imaház
Péntek és szombat: evangélikus templom

PROGJAMJAINK

DECEMBER

24. csütörtök

16.00: Vigilia szentmise pásztorjatekkal

24.00: Éjféλι szentmise

25. péntek

Karácsony ünnepe:

Szentmisék: ¾9; 11.00; 18.00

26. szombat

Karácsony másnapja:

Szentmisék: ¾9; 11.00; 18.00

27. vasárnap

Szentcsalád ünnepe:

Szentmisék: ¾9; 11.00; 18.00

A 11 órás szentmisén a jubiláló házaspárok megáldása lesz, utána koccintás a közösségi házban.

31. Szilveszter

18.00: Hálaadó szentmise

2010. JANUÁR

1. péntek

Újév: Parancsolt ünnep

Szentmisék: ¾ 9; 11; 18.00

2. szombat

Görög katolikus szentmise 18.00

3. vasárnap

Vízkereszt ünnepe:

vízszentelés a ¾ 9-es szentmisén

10. vasárnap ¾9, Diákmise

16. szombat

19.00. Farsangi bál a közösségi házban

30. szombat

19.00. Házasság hétvégés farsangi összejövetel a katolikus iskolában

FEBRUÁR

2. kedd Gyertyaszentelő

¾ 8: közös szentmise a katolikus iskolásokkal

17.00 Gyertyaszentelői szentmise gyermek megáldással

15. hétfő 17.00: Kezes találkozók a közösségi házban

17. szerda Hamvazószerda a nagyböjt kezdete, szigorú böjt!